

Isolampisukeltaja

Bred paljettdykare
Graphoderus bilineatus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

EU:n lajikoodi: 1082

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Isolampisukeltaja on kohtalaisen kookas, noin 1,5 cm pitkä, leveähkö sukeltajakuoriainen. Sen erottaa kahdesta muusta Suomessa tavattavasta *Graphoderus*-lajista etuselän kuivoinnin ja taaksepäin levenevän muodon perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Isolampisukeltajaa tavataan Suomessa maan eteläosasta aina Kainuuseen saakka. Tosin levinneisyysalue on melko aukkoinen, ja löydöt keskittyvät Varsinais-Suomeen, Uudellemaalle, Etelä- Hämeeseen ja Pohjois-Savoon alueille, joissa on keskimääräistä runsaammin matalia, reheviä vesiä. Laji viihtyy rehevissä järvissä, mutta toisinaan sitä on tavattu pienemmissäkin vesissä, esimerkiksi ojissa, joissa on runsasta kasvillisuutta. Isolampisukeltaja on vesieläin ja se voi olla pitkiä aikoja veden alla käyden välillä hakemassa pinalta happea.

Nykytila ja uhkatekijät

Isolampisukeltajaa on Suomessa aina pidetty melko harvinaisena. Lajin kanta ei näytä taantuneen eivätkä sen elinympäristöt ole erityisen uhattuja, joten suojelutasoa voi pitää suotuisana. Mahdollisia uhkatekijöitä isolampisukeltajalle voivat olla vesien happamoituminen ja rehevien vesien umpeenkasvu. Elinympäristöt, joissa laji viihtyy, ovat usein myös hyviä lintuvesiä. Lintuvesien hoitotoimista ei ilmeisesti ole haittaa isolampisukeltajalle. Lajin elinympäristöjä suojelevat vesilain ja metsälain säädökset. Vesilaki suojelee toimenpiteiltä, jotka vaarantavat muualla kuin Lapin läänissä enintään hehtaarin suuruisen lammen tai järven säilymisen luonnontilaisena. Pienten lampien, lähteiden, purojen ja norojen luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset välittömät lähiympäristöt kuuluvat metsälain erityisen tärkeisiin elinympäristöihin, joita koskevat hoito- ja käyttötoimenpiteet tulee tehdä elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä tavalla.

Hoitosuositukset

Lisää sopivia elinympäristöjä isolampisukeltajalle voivat tuoda avovesilampareiden ylläpito tai uusien muodostaminen, koska laji näyttää usein viihtyvän runsaamman kasvillisuuden ja avoveden rajavyöhykkeellä.

Lähteet

Ilmonen, J., Ryttyäri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.

Mattila, J. 2017. Isolampisukeltaja (*Graphoderus bilineatus* De Geer, 1774). Julk.: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 102–104. Suomen ympäristö 1/2017.

Kuva: Ella Sippola, Luomus, CC-BY-SA-4.0